

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๔ / จ ๑๓๔๖

สำเนาฉบับ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๕๐ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดิน กรณีผู้ได้รับสัมปทาน
ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการปิโตรเลียมในเขตปฏิรูปที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๑ จังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ตามกฎหมายว่าด้วย การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร และประโยชน์สาธารณะ
ของประเทศ สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการ
จัดทำร่างกฎกระทรวง และระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อกำหนดลักษณะกิจการ หลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในการพิจารณาอนุญาตให้ผู้ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ส.ป.ก. ขอเรียนชี้แจงว่า การจัดทำร่างกฎกระทรวงและระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม ยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งอาจทำให้มีความไม่ชัดเจนในเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ดิน
และการเรียกเก็บค่าเสียหาย การดำเนินคดีกับผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ใช้ที่ดินโดยละเมิด ดังนั้น เพื่อให้เกิด
ความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ส.ป.ก. จึงขอกำหนดแนวทางมาตรการ การพิจารณาอนุญาตให้ผู้ได้รับสัมปทาน
ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม เข้าใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ดังนี้

๑. การใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจการปิโตรเลียม สามารถดำเนินการได้เฉพาะ
ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมแล้ว

๒. ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม ที่สามารถยื่นคำขอใช้ที่ดินตามกฎหมายกระทรวง มี ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑ ผู้ประกอบกิจการ ที่ได้รับสัมปทานก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ ๓๑/๒๕๖๐ สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ โดยเป็นผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมรายใหม่
ซึ่งยังไม่เคยเข้าใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในร่าง
ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์
ในที่ดิน พ.ศ. เช่น การยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ดิน หรือขอความยินยอมให้ใช้ที่ดิน ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด
ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ท้องที่ที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือ ณ ส.ป.ก. หรือ
การคิดค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เป็นไปตามอัตราที่กำหนด

๒.๒ ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม ซึ่งเข้าใช้ที่ดินของ ส.ป.ก. ที่ได้มา เพื่อประโยชน์ในการ

/ดำเนินการ ...

ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยยังไม่ได้ได้รับความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑

การใช้ที่ดินของผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม ตามข้อ ๒.๒ ยังไม่ถือว่าเป็นการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยละเมิด เนื่องจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ได้กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม ซึ่งได้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการไปพลางก่อน จนกว่ากฎกระทรวงใช้บังคับ หรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น โดยผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม ตาม ข้อ ๒.๒ มีหน้าที่ต้องดำเนินการดังนี้

๒.๒.๑ ยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่ เลขาธิการ ส.ป.ก. กำหนด ณ ส.ป.ก.จังหวัด ท้องที่ที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือ ณ ส.ป.ก. ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ

๒.๒.๒ ชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ตั้งแต่เริ่มเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน ตามที่ ส.ป.ก. กำหนด ซึ่งแบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

(๑) กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ก่อนกฎกระทรวงใช้บังคับให้คิดค่าตอบแทนนับจากวันเริ่มเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน จนถึงวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ โดยให้เรียกเก็บค่าตอบแทนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ (ณ ปีปัจจุบัน) คูณจำนวนไร่ คูณจำนวนปีที่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน

หมายเหตุ วันเริ่มเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน หมายถึง วันเริ่มต้นเข้าดำเนินการกิจการปิโตรเลียมในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลใช้บังคับ คือวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) กรณีการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน นับตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ ให้คิดค่าตอบแทน ตามอัตราที่กำหนดในร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ.

๓. เมื่อกฎกระทรวงมีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมซึ่งได้รับสัมปทาน ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม และได้เข้าใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ที่ได้มาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยยังไม่ได้ได้รับความยินยอม ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน ไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ดำเนินการยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ดิน และจ่ายค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม รายดังกล่าวใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยละเมิด นับตั้งแต่วันเริ่มเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินจนถึงวันที่ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมออกจากที่ดิน โดย ส.ป.ก.จังหวัด จะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ ส.ป.ก.จังหวัด ต้องดำเนินการแจ้งให้ ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียมออกจากที่ดิน พร้อมทั้งให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และปรับปรุงที่ดินสภาพที่ดินให้คงสภาพเดิมภายในระยะเวลาที่ ส.ป.ก. กำหนด

/ หากผู้ประกอบ ...

หากผู้ประกอบการปิโตรเลียมฝ่าฝืนไม่ดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือปรับปรุงที่ดินสภาพแปลงที่ดินให้คงสภาพเดิม ให้ ส.ป.ก.จังหวัด มีอำนาจเข้ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือปรับปรุงที่ดิน สภาพแปลงที่ดินให้คงสภาพเดิม โดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจากผู้ประกอบการปิโตรเลียมที่ใช้ที่ดินโดยละเมิด

๓.๒ ส.ป.ก.จังหวัด ต้องดำเนินการเรียกให้ผู้ประกอบการปิโตรเลียม จ่ายค่าเสียหายจากการใช้ที่ดินโดยละเมิด โดยการคำนวณค่าเสียหายให้แยกเป็นสองกรณีดังนี้

๓.๒.๑ ค่าเสียหายนับตั้งแต่วันที่เริ่มเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน จนถึงวันที่กฎกระทรวงบังคับใช้ ให้เรียกเก็บค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๒๐ ของราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์ (ณ ปีปัจจุบัน) คูณจำนวนไร่ คูณจำนวนปีที่ใช้ประโยชน์ในที่ดิน พร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ นับแต่วันทำละเมิด

หมายเหตุ วันทำละเมิด หมายถึง วันเริ่มต้นเข้าดำเนินการปิโตรเลียมในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลใช้บังคับคือวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓.๒.๒ ค่าเสียหายนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ จนถึงวันที่ผู้ประกอบการปิโตรเลียมออกจากที่ดิน ให้คิดค่าเสียหายตามที่กำหนดไว้ในร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ.

๓.๓ ในกรณีที่ผู้ประกอบการปิโตรเลียมฝ่าฝืนไม่ส่งมอบที่ดินคืนให้กับ ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้ประกอบการปิโตรเลียมออกจากที่ดิน พร้อมทั้งเรียกค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ดิน สภาพแปลงที่ดินให้คงสภาพเดิม ตามข้อ ๓.๑ และให้เรียกค่าเสียหายจากการใช้ที่ดินโดยละเมิด ตามข้อ ๓.๒ ด้วย

๔. ในระหว่างที่กฎกระทรวงยังไม่มีผลบังคับใช้ ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ที่มีการประกอบกิจการปิโตรเลียมในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน ตรวจสอบรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ในที่ดิน นับตั้งแต่วันที่ผู้ประกอบการปิโตรเลียมเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดิน จนถึงวันที่ผู้ประกอบการปิโตรเลียมได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินจาก ส.ป.ก. โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ การประกอบกิจการปิโตรเลียมอยู่ในขั้นตอนใด อย่างเช่น อยู่ในระหว่างขั้นตอนการสำรวจ หรืออยู่ในระหว่างขั้นตอนการผลิต

๔.๒ จำนวนเนื้อที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการปิโตรเลียม โดยให้จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้ที่ดิน ดังนี้

๔.๒.๑ การใช้ที่ดินเพื่อกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปิโตรเลียมขั้นต้น อันเป็นการรอนสิทธิเกษตรกรโดยเกษตรกรยังสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้

๔.๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตปิโตรเลียม ซึ่งมีผลให้เกษตรกรไม่สามารถใช้ที่ดินนั้นเพื่อประกอบเกษตรกรรมได้ต่อไป

๔.๓ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบการดำเนินการเยียวยา หรือการจ่ายค่าชดเชยให้เกษตรกรจากการสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พร้อมทั้งเรียกให้ผู้ประกอบการปิโตรเลียม แสดงพยานหลักฐานการดำเนินการดังกล่าว

๔.๔ ส.ป.ก.จังหวัด ตรวจสอบความเสียหายอื่นๆ อันเกิดจากการใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการ
ปิโตรเลียมในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. จึงขอให้จังหวัดโปรดแจ้ง ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางมาตรการ
ดังกล่าวโดยเคร่งครัด พร้อมให้ ส.ป.ก.จังหวัด เฝ้าระวังหมั่นตรวจสอบพื้นที่ในความรับผิดชอบ หากพบการกระทำ
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และรายงานให้ ส.ป.ก. ทราบโดยด่วน เพื่อประโยชน์ใน
การเรียกค่าเสียหาย การดำเนินคดี และการเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน หรือดำเนินการในส่วน
ที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรจิตต์ อินทรชิต)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สำนักกฎหมาย

โทร./ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๙๖๔๘

ธัญฉติ พิมพ์ / ร่าง / ทานฉ.....ฉ..... ตรวจ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๓๑/๒๕๖๐

เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์มากที่สุดเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกรและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ดังที่ได้จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น

ต่อมาความต้องการของประเทศเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โลกซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่นอันมีความจำเป็นอย่างยิ่งควบคู่กันไปกับการแก้ปัญหาของเกษตรกรดังกล่าวข้างต้นโดยยังคงหลักการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร เพิ่มรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โดยที่ในปัจจุบันพลังงานเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของสถานการณ์โลก ซึ่งรัฐบาลเองก็ได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนให้มีการแสวงหาและพัฒนาแหล่งพลังงานอย่างยั่งยืน รวมทั้งการดำเนินการด้านพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก เพื่อป้องกันการขาดแคลนพลังงาน สร้างความมั่นคงด้านพลังงานและลดการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ ในขณะที่นโยบายในการบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและกระจายการพัฒนาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ก็เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจเช่นกัน แต่โดยที่ในการดำเนินการเพื่อให้นโยบายดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล มีความจำเป็นต้องเข้าไปดำเนินการภายในที่ดินของรัฐบางประเภทโดยเฉพาะที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินที่มีสภาพไม่เอื้อหรือไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมอย่างคุ้มค่า ซึ่งในปัจจุบันได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๔๐ ล้านไร่ ได้มีการยินยอมหรืออนุญาตให้เอกชนเข้าใช้หรือหาประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนเนื้อที่เพียงประมาณร้อยละ ๐.๑ ของเนื้อที่เขตปฏิรูปที่ดินทั้งหมดของประเทศ แต่การจะเข้าใช้หรือหาประโยชน์ที่ดินดังกล่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะอื่นนั้น ยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎระเบียบบางประการที่มีมาตั้งแต่ในยุคสมัย ที่ความจำเป็นสำคัญเร่งด่วนยังไม่ปรากฏชัดเจนในปัจจุบัน

ในบางเรื่องรัฐบาลก่อนหน้านี้ได้ให้สัมปทาน ยินยอมหรืออนุญาตให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตดังกล่าวไปก่อนแล้วตามระเบียบจนมีการลงทุนมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท เกิดการจ้างงานอย่างกว้างขวางและมีภาระผูกพันกับรัฐโดยเกษตรกรเองก็ได้รับค่าตอบแทนหรือชดเชยการให้เข้าใช้ประโยชน์ที่ดินจนเป็นที่พอใจ ทั้งบางแห่งมีการจัดทำบริการสาธารณะให้เกษตรกรในพื้นที่เหล่านั้นตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และก่อให้เกิดรายได้เสริมจากทางอื่นต่อเนื่องตามมาแก่เกษตรกรอีกด้วย โดยประเทศชาติสามารถใช้ประโยชน์สาธารณะจากทรัพยากรในพื้นที่ดังกล่าว ประโยชน์ตอบแทน

ส่วนหนึ่งตกเป็นรายได้ของท้องถิ่นนั้น ๆ รายได้ที่เหลือนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเมื่อสิ้นสุดเวลาเข้าใช้ประโยชน์แล้วก็ยังสามารถคืนที่ดินนั้นให้เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป เช่นทำเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งเก็บน้ำตามโครงการแก้มลิง หรือเพื่อทำการเกษตรโดยตรง ตามปรัชญาของการปฏิรูปที่ดิน หากยกเลิกพันธผูกพันดังกล่าว เกษตรกรและประเทศชาติก็จะเสียประโยชน์ และเกิดการฟ้องร้องติดตามมาอีกมากมาย จึงจำเป็นต้องลดข้อจำกัดอันเป็นอุปสรรคดังกล่าวภายใต้หลักการใช้ที่ดินของรัฐให้สมประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายทั้งแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ในขณะเดียวกันการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นต้องให้ประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตกลับคืนสู่เกษตรกร ในรูปแบบที่อาจแตกต่างไปจากเดิมนอกเหนือจากการทำเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ภายใต้หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรมแก่เกษตรกร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ด้านพลังงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อดำเนินกิจการอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ในการพิจารณาให้คำนี้ถึงยุทธศาสตร์ชาติ ประโยชน์แก่เกษตรกร และประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เป็นสำคัญ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทของกิจการหรือโครงการ เนื้อที่ วัตถุประสงค์ และมูลค่าของการดำเนินการกิจการ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยจะต้อง กำหนดขนาดเนื้อที่และประเภทของวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต้องเสนอ ขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีก่อนพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตไว้ด้วย ทั้งนี้ ต้องดำเนินการ ให้มีการออกกฎกระทรวงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งการกำหนดค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม กับวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒ ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดให้ผู้ขอใช้ประโยชน์ที่ดินเยียวยา หรือจ่ายค่าชดเชยการสูญเสียโอกาสจากการใช้ที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบนั้น และให้นำส่ง ค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามข้อ ๑ และข้อ ๕ เข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

ข้อ ๓ การพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตตามคำสั่งนี้ ไม่มีผลเป็นการยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔ ให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อการประกอบกิจการปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม การสำรวจแร่ การทำเหมือง หรือการทำเหมืองใต้ดินตามกฎหมายว่าด้วยแร่ หรือการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ยื่นคำขอตามข้อ ๑ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงที่ออกตามข้อ ๑ วรรคสอง ใช้บังคับ ในระหว่างนั้นให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตใช้ที่ดินได้ไปพลาวก่อนหรือจนกว่าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมเข้าใช้ที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว โดยยังไม่ได้ได้รับความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อประกอบกิจการปิโตรเลียมในขั้นตอนใดก็ตาม ให้ผู้รับสัมปทานนั้นยื่นคำขอตามข้อ ๑ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงที่ออกตามข้อ ๑ วรรคสอง ใช้บังคับ ในระหว่างนั้นให้ผู้รับสัมปทานใช้ที่ดินได้ไปพลาวก่อนหรือจนกว่าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น โดยต้องชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินตั้งแต่เมื่อเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมไม่อาจเข้าใช้พื้นที่ที่ขอสงวนไว้ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ เนื่องจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีมติให้ชะลอการให้ความยินยอมในการใช้ที่ดินเพื่อการสำรวจหรือใช้หรือหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อรอการพิจารณาคดีเกี่ยวกับอำนาจในการออกระเบียบดังกล่าว ให้ระยะเวลาในการสงวนพื้นที่ดังกล่าวขยายออกไปเท่ากับระยะเวลาที่ไม่อาจเข้าใช้พื้นที่ที่ขอสงวนได้ ทั้งนี้ ให้อธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติมีอำนาจพิจารณาคืนค่าสงวนพื้นที่ให้แก่ผู้รับสัมปทานเป็นรายกรณี สำหรับช่วงเวลาที่ผู้รับสัมปทานไม่อาจเข้าใช้พื้นที่ที่ขอสงวนไว้และการไม่อาจเข้าใช้พื้นที่นั้นเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการสำรวจปิโตรเลียมในพื้นที่สงวนได้

ระยะเวลาในการสงวนพื้นที่ที่ขยายออกไปตามวรรคหนึ่ง เมื่อรวมกับระยะเวลาในการสงวนพื้นที่ก่อนวันที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีมติให้ชะลอการให้ความยินยอมแล้ว ต้องไม่เกินระยะเวลาในการสงวนพื้นที่ที่ผู้รับสัมปทานกำหนดตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒

ในช่วงระยะเวลาในการสงวนพื้นที่ที่ขยายออกไปตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามข้อ ๑ ใช้บังคับให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ มาใช้บังคับกับผู้รับสัมปทานที่ได้ยื่นแผนการผลิตในรายละเอียดสำหรับพื้นที่ผลิตตามมาตรา ๔๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีกฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามข้อ ๑ ใช้บังคับ

ข้อ ๘ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ซึ่งรวมถึงการพิจารณาอนุญาตให้สำรวจหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติการใช้ที่ดินเพื่อดำเนินกิจการด้านพลังงาน และการดำเนินกิจการอื่นอันเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศด้วย

ข้อ ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงตามคำสั่งนี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ข้อ ๑๐ ในกรณี que เห็นสมควรนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

ข้อ ๑๑ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ